

Kommer Parallelsamfundsftalen til at have betydning for social ulighed og segregering på boligmarkedet?

Temanummer: UDSATTE BOLIGOMRÅDER – Problemer og løsninger

Parallelsamfundsftalen er lanceret som det store politiske slag mod dannelse af ghettoer og parallelsamfund. I artiklen bliver der set nærmere på, hvad der skaber udsatte boligområder, og på den diagnose og kur som Parallelsamfundsftalen indeholder. På den baggrund leverer artiklen den konklusion, at når vi i 2030 skal vurdere om Parallelsamfundsftalen virkede, vil vi forventeligt kunne se, at den boligmæssige segregering er blevet mindre, men at den sociale ulighed i samfundet fortsat vil være uændret.

Introduktion

Første gang, der i dansk boligpolitisk historie blev sat fokus på boligmarkedets segregering som et problem, var med John Winther-udvalget, der blev nedsat i 1984. Udvalget konkluderede, at den almene boligsektor var gået fra at være leverandør af kvalitetsboliger til alle til at sikre adgang og tilgængelighed til boliger til de svageste grupper i samfundet (Jensen, 2006). Udvalget iagttog, at der var boligområder kendetegnet ved en koncentration af sociale, økonomiske og fysiske problemer. Det ledte til, at disse boligområder blev betegnet som samspilsramte (Programbestyrelsen, 2008). Det afstedkom en boligpolitisk erkendelse af behovet for en målrettet indsats i disse områder for at rette op på problemerne. Siden er de samspilsramte boligområder blevet kaldt socialt belastede boligområder, problemramte boligområder, udsatte boligområder og senest ghettoer og hårde ghettoer.

John Winther-udvalget blev startskuddet til det, som stadig i dag går under betegnelsen områdebaserede indsatser, som er indsatser til boligområder med koncentrationer af problemer. Udvalgets arbejde blev nemlig fulgt op af den første omprioriteringslov i 1985, hvor der blev delt midler ud til huslejestøtte og til udbedring af byggefejl (Programbestyrelsen, 2008). Siden er der fulgt en lang række forskellige tiltag rettet mod at løse de problemer, der er i de udsatte boligområder. Senest kom Parallelsamfundsftalen (Regeringen, 2018), der – både i dansk boligpolitisk historie og i international sammenhæng – er et meget omfattende og markant indgreb i at ville løse problemer i de udsatte boligområder.

I denne artikel vil jeg først beskrive, hvad det er, der er problemet med eller rettere sagt i de udsatte boligområder, herunder diskuterer de eksisterende ghettokriterier. På den baggrund beskriver jeg udviklingen i social ulighed og indkomstsegregering på boligmarkedet. Afslutningsvis beskriver jeg hoved-

GUNVOR CHRISTENSEN
Chefanalytiker (Ph.d),
VIVE – Det Nationale
forsknings- og
analysecenter for
Velfærd.

trækkene i Parallelsamfunds aftalen, og jeg diskuterer, hvordan denne aftale kan forventes at bidrage til at reducere ulighed og segregering.

De udsatte boligområder – hvad er problemet?

Siden 2010 har siddende regeringer årligt udarbejdet ghettolister med henblik på at identificere almene boligområder, der har en beboersammensætning, der fra politisk side er vurderet problematisk. I 2018 blev ghettolisten differentieret, således at der er en liste over udsatte boligområder, ghettoer og hårde ghettoer. Et udsat boligområde er defineret ved et fysisk sammenhængende alment boligområde med mindst 1.000 beboere, som opfylder mindst to af nedenstående fem kriterier.

1. Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande overstiger 50 pct.
2. Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, overstiger 40 pct.
3. Antallet af dømte for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer overstiger 2,7 pct. af antallet af beboere.
4. Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grundskoleuddannelse, overstiger 60 pct.
5. Den gennemsnitlige bruttoindkomst i alderen 15-64 år i området eksklusive uddannelsessøgende udgør mindre end 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen.

En ghetto er defineret ved at have en andel af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande, der overstiger 50 pct., og hvor mindst to af fire kriterier (2.- 4. kriterie ovenfor) er opfyldt. Hvis et boligområde har stået på ghettolisten i fem år, er det klassificeret som værende en hård ghetto (TRM, 2018).

Denne definition af udsatte boligområder og såkaldte ghettoer kan man ikke sige er udledt direkte af, hvad forskningen viser. Forskningsmæssigt er der retfærdighedsvis heller ikke klare og entydige definitioner, andet end der er konsensus om, at dimensioner som uddannelse, beskæftigelse og indkomst er afgørende for at forstå social udsathed og dermed også udsatte boligområder (Jakobsen, 2020). Musterd et. al. (2016) og Anderson (2014) diskuterer eksempelvis etnicitet som en dimension til at definere udsatte boligområder og argumenterer imod, at etnicitet i en skandinavisk sammenhæng skulle kunne indfange de mekanismer, der skaber udsatte boligområder, men at udsathed primært handler om uddannelse, beskæftigelse og indkomst. Tilsvarende finder Christensen et al (2018a, 2018b, 2018c, 2019a) i studier af de udsatte boligområder, at etnicitet bidrager til øget risiko for udsathed, men at udsathed i de udsatte boligområder skyldes social ulighed i form af, at beboere ikke tager en uddannelse samt har svag eller ingen tilknytning til arbejdsmarkedet og deraf lav indkomst. Ud fra danske studier kan der også stilles spørgsmålstegn ved, at etnicitet er et kriterium i at definere et udsat boligområde og ghettoer, når uddannelse, beskæftigelse og indkomst ser ud til at indfange udsatheden i boligområderne.

I 2018 blev der identificeret 15 hårde ghettoer, og den siddende regering bestående af Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance tog initiativ til at finde en løsning på forekomsten af ghettoer (Regeringen, 2018; ØIM, 2018). Baggrunden for dette initiativ var en politisk vurdering af, at beboersammensætningen i de såkaldte hårde ghettoer har en karakter, hvor der udvikles negative områdeeffekter og parallelsamfund.

Empirisk er der ikke foretaget mange studier, der har identificeret områdeeffekter i en dansk sammenhæng. Først og fremmest af den grund, at der er selektion i, hvor individer bosætter sig, og denne selektion forstyrrer en eventuel identifikation af områdeeffekter. For at kunne teste, om der er områdeeffekter, har man brug for, at nogle individer bliver boligplaceret i et område, de ikke selv har valgt, så man får et såkaldt naturligt eksperiment. Det sker i sagens natur yderst sjældent. Der, hvor det sker, er med kvoteflygtninge og kommunale anvisninger, hvor kommunale anvisninger dog altid er inden for en kommune og dermed en afgrænset del af boligmarkedet. De få danske studier, der har fundet områdeeffekter, er Damm (2014), der finder, at kvoteflygtninges beskæftigelse påvirkes af uddannelsesniveaueet blandt indvandrere i de udsatte boligområder, og at kvoteflygtninges løn påvirkes af beskæftigelsesstatus blandt indvandrere med samme etniske baggrund i boligområder. Til gengæld er der ingen indikationer af, at kvoteflygtninges beskæftigelsesstatus bliver påvirket af boligområdet. Rotger og Galster (2018) finder, at der er evidens for, at socialt udsatte unge er mere tilbøjelige til at blive kriminelle, hvis de bor i områder, hvor en stor andel af beboere har en dom for besiddelse af narkotika. Damm og Dustmann (2014) finder tilsvarende, at flygtningebørn i højere grad kommer ind på en kriminel løbebane, hvis de bor i en kommune med et stort omfang af ungdomskriminalitet. Disse studier gælder for særlige populationer, kvoteflytninger og anviste borgere og kan derfor ikke nødvendigvis ekstrapoleres til at gælde generelt.

En egentlig vurdering af omfanget af områdeeffekter er derfor vanskeliggjort af, at den empiriske evidens er begrænset, og af at de få områdeeffekt-studier ikke kan generaliseres til hele befolkningen. Vi ved derfor strengt taget ikke, om områdeeffekter i en dansk sammenhæng eksisterer mere generelt.

Eksistensen af parallelsamfund i de udsatte boligområder er forskningsmæssigt heller ikke stærkt underbygget. Det hænger sammen med, at studier i udsatte boligområder viser, at velfærdssamfundet er tydeligt repræsenteret i de udsatte boligområder, og politiet og lovgivningen er tilsvarende synligt tilstede. Fritids- og foreningslivet spiller en stor rolle i de udsatte boligområder. Denne form for synlighed og tilstedeværelse trækker i modsat retning af parallelsamfund (Wacquant, 1994, 1997, 2007). Det er dog ikke det samme som at sige, at der er ikke problemer. Der er relativt set flere børn, der vokser op i økonomisk fattigdom, og som har forældre med misbrug, psykisk sygdom og kriminalitetserfaring (Christensen et. al, 2018c). Der er relativt set flere børn og unge, der ikke opnår folkeskolens afgangseksamen, har meget fravær i skolen, står uden uddannelse (Christensen et. al., 2018a) og ikke er i beskæftigelse eller

har svært ved at fastholde en tilknytning til arbejdsmarkedet (Christensen et. al., 2018b). Der er relativt set flere, der får en sigtelse og en dom i de udsatte boligområder (Christensen et. al. 2019a), og der er relativt færre, der føler sig trygge i deres boligområder og tilfredse med deres boligområde, færre der angiver høj grad social sammenhængskraft, kollektiv handlekraft og tillid til offentlige myndigheder mv. sammenlignet med resten af befolkningen (Christensen et. al., 2019b).

Der er således en koncentration af både sociale og økonomiske problemer i de udsatte boligområder, og de ser ud til at være drevet af social ulighed, og i det omfang, at der identificeres negative områdeeffekter, så har de »kun« en marginal betydning sammenlignet med den sociale ulighed (Musterd, 2019).

Social ulighed er et resultat af, at der er strukturelle, institutionelle og individuelle processer, som gør, at individer har forskellige muligheder for at deltage i samfundets forskellige arenaer som skole, uddannelse, beskæftigelse og demokratiske processer. Det resulterer i, at der er en skæv fordeling blandt individer i forhold til levevilkår og livschancer, og det giver en skæv fordeling af indkomst og muligheder for det gode liv. De, der har dårligere levevilkår og livschancer, omtaler vi ofte som socialt udsatte grupper.

Den sociale ulighed kommer også til udtryk i vores boligforhold, der kan ses som et valg, der er bestemt af et samspil mellem ressourcer og præferencer samt tilgængeligheden og udbuddet af boliger. Dette samspil falder forskelligt ud, så de, der har mange ressourcer, har større valgmulighed end de med færre ressourcer. Valg af bolig er et resultat af socioøkonomiske segregeringsprocesser og sagt med Bourdieus termer, så genfindes og forstærkes de forskelle, der er mellem sociale positioner i det sociale rum, som rumlige forskelle. På den måde er det fysiske rum en symbolisering eller form for naturalisering af det sociale rum (Bourdieu, Accardo, og Ferguson 1999). Forekomsten af udsatte boligområder er udtryk for, at den sociale stratifikation rodfæster sig i stratifikationen i byrummet (Bourdieu, Accardo og Ferguson, 1999). Det vil sige, at den boligmæssige segregering er skabt af social ulighed, og at de udsatte boligområder er kendetegnet ved en koncentration af socialt udsatte grupper.

Social ulighed og boligmæssig segregering i Danmark

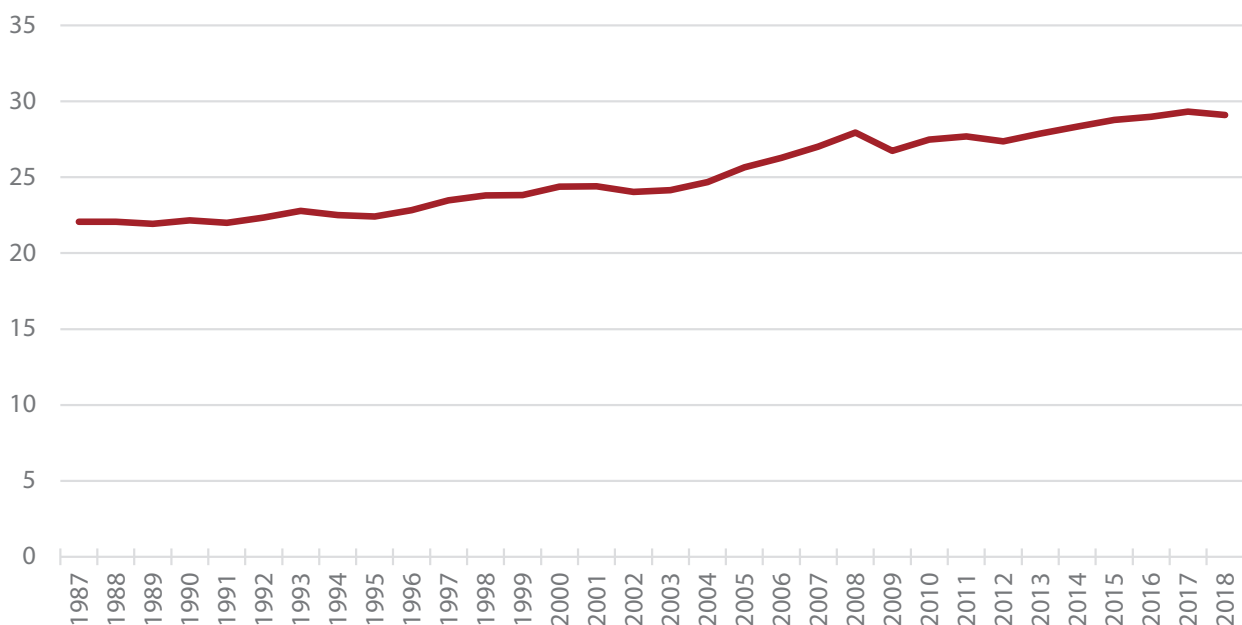
Kigger vi til en start på, hvordan udviklingen i social ulighed i samfundet har været siden midten af 1980'erne, er der tale om en stigning i den samlede ulighed i samfundet. Det fremgår af figur 1, hvor social ulighed er forstået som indkomstulighed og udtrykt ved gini-koefficienten. I figuren er koefficienten omregnet til et indeks, der går fra 1 til 100. 1 angiver en hel perfekt lige fordeling, hvor alle indkomstmottagere har samme indkomst, mens 100 angiver, at fordelingen er en maksimal ulige fordeling, og at én person tjener den samlede indkomst.

I 1987 er gini-indekset på 22,07, og i 2018 er den steget til 29,1. Der er i særlig grad sket en stigning i uligheden frem mod finanskrisen, der for alvor ramte

Danmark i 2008, hvorefter vi ser et fald i uligheden. Fra 2009 stiger uligheden igen, men med mindre hastighed end i begyndelsen af 2000'erne.

Udfordringen med gini-indekset er, at vi ikke får nogen viden om, hvor i fordelingen, der er sket ændringer fra det ene år til det andet. Er det blandt de fattigste, de rigeste eller midt i fordelingen, at der sker ændringer? AE-rådet har dog foretaget analyser, der viser, at indkomsten for de 40 pct. fattigste er stagneret siden 2010 (Caspersen, 2018). Ligeledes finder AE-rådet, at antallet af fattige danskere fra 2002 til 2015 er mere end fordoblet fra under 20.000 til tæt på 45.000 økonomisk fattige (Juhl, 2017). Der peger således i retning af en større social ulighed, hvor de med laveste indkomster har vanskeligere ved at forbedre deres indkomstforhold end de med højere indkomster.

Figur 1. Ulighedsmål (gini-indekset) målt på ækvivaleret disponibel indkomst fra 1987 til 2018.

Kilde: Danmarks Statistisk

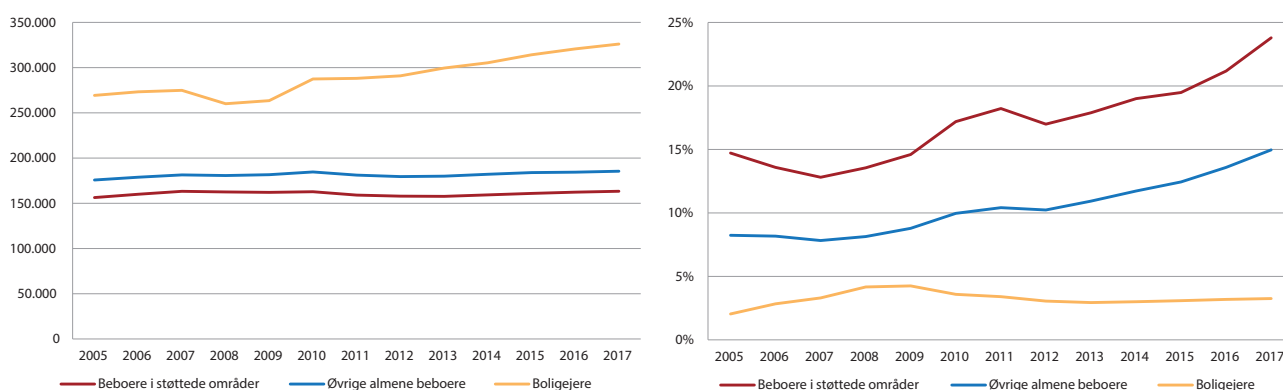
Kigger vi mere præcist ind i indkomstsegregeringen i de udsatte boligområder (herunder de såkaldte hårde ghettoer) sammenlignet med resten af den almene sektor og boligejerne, finder vi, at der er klare niveauforskelle, og at forskellene bliver større over tid.

I figur 2 ser vi på udviklingen i gennemsnitlig indkomst og i andelen af fattige (opgjort som andelen af familier, der har en indkomst på under 50 pct. af medianindkomsten). Beboere i udsatte boligområder har i perioden 2005 til 2017 oplevet en stigning i disponibel indkomst på 6.900 kr., mens beboere i den øvrige almene sektor har oplevet en stigning på 9.700 kr., og boligejerne har oplevet en stigning i disponibel indkomst på 57.000 kr. I gennemsnit er den disponible familieindkomst i 2017 163.300 kr. i de udsatte boligområder, 185.500 kr. i den øvrige almene boligsektor og 326.000 kr. blandt boligejerne. Der er således tale om, at beboere på ejerboligmarkedet har oplevet en mar-

kant bedre indkomstudvikling end beboere, der bor til leje i de udsatte boligområder og i den øvrige almene boligsektor. Det hænger i vid udstrækning sammen med, at en stor andel af beboere i særligt de udsatte boligområder modtager overførselsindkomster, og niveauet for disse indkomster har ikke fulgt den samfundsmæssige indkomstudvikling.

Andelen af fattige beboere har også udviklet sig forskelligt for de tre grupper i perioden 2005 til 2017. Blandt beboere i de udsatte boligområder er andelen gået fra 15 pct. til 24 pct., dvs. en stigning på 9 procentpoint. For beboere i den øvrige almene sektor er andelen gået fra 8 pct. til 15 pct. og således en stigning på 7 procentpoint. Blandt boligejere er andelen af fattige gået fra 2 pct. i 2005 til 3 pct. i 2017 og dermed kun 1 procentpoints stigning. Der er således relativt set blevet væsentlig flere fattige i de udsatte boligområder og i den almene boligsektor generelt i denne periode.

Figur 2. Udviklingen i gennemsnitlig ækvivaleret disponibel familieindkomst (2018-priser) og i andelen af fattige beboere opgjort for udsatte boligområder, øvrig almen boligsektor og boligejere. Fra 2005 til 2017.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det samlede billede, der bliver tegnet på baggrund af udviklingen i social ulighed og indkomstsegregering mellem de forskellige boligtyper, viser, at samfundet som helhed er blevet mere socialt ulige, og der er klare tegn på en øget indkomstulighed mellem beboere i de udsatte boligområder, den øvrige almene boligsektor og blandt boligejere. Med en stigende social ulighed vil en forventning være, at der derfor også må opstå flere udsatte boligområder. Det finder Jakobsen (2020) også. Der identificeres en stigning i forekomsten af udsatte boligområder fra 1985 til 2015. I 1985 er 128 boligområder udsatte, og i 2015 er 358 boligområder udsatte (Jakobsen, 2020).

Den øgede indkomstulighed – forstået som social ulighed – genfindes således på boligmarkedet; det vil sige, at der indkomstmæssigt over tid er blevet større forskel på beboere i udsatte boligområder i forhold til beboere i den øvrige almene boligsektor og i forhold til boligejere. Den bolig-mæssige segregering er således ikke kun mellem almene boliger og ejerboliger, men også inden for den almene boligsektor.

Parallelsamfunds aftalen som politisk svar på social ulighed og segregering

Hovedudfordringen i de såkaldte ghettoer og såkaldte hårde ghettoer er, at beboersammensætningen ligger for højt på de fem ghettokriterier. Målsætningen er derfor at ændre beboersammensætningen, så den kommer under grænseværdierne på disse fem ghettokriterier. Den politiske løsning på forekomsten af såkaldte ghettoer blev ”Initiativer på boligområdet, der modvirker parallelsamfund” (ØIM, 2018), der er vedtaget af aftalepartierne: Venstre, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Socialistisk Folkeparti.

For at nå det overordnede mål om ingen ghettoer er der fire veje for de såkaldte hårde ghettoer at gå:

Reduktionssporet består i, at der skal reduceres i antallet af familieboliger, således at de udgør 40 pct. Denne reduktion kan ske ved at nedrive eksisterende familieboliger, ved fortætte med andre boligformer samt ved at tilføre erhverv. Nedrivning af boliger og salg af almene boliger/lejligheder betyder, at der er eksisterende beboere, der skal fraflytte deres bolig (og i de fleste tilfælde området) og genhuses øvrige steder på det lokale boligmarked inden for kommunens grænser. Nedrivning, fortætning og salg af boliger styres af boligorganisationerne.

Tiltrækningsporet består i nybyggeri, køb af almene boliger og udlejning af eksisterende boliger. Udlejning styres gennem en stram regulering af, hvilke beboergrupper der er ønskede i området, og som dermed får adgang til en bolig. Derudover skal skabes en tiltrækning via nybyggeri og salg/køb af eksisterende almene boliger. Hvilke beboergrupper mere præcist, der tiltrækkes via nybyggeri og af muligheden for at købe en bolig, er en ukendt faktor.

Fastholdelsesporet består i at holde fast i de nye beboergrupper samt i de eksisterende beboere, der hele tiden har boet i boligområdet, ved at arbejde fokuseret med en høj grad af tryghed og trivsel, sammenhængskraft i boligområder for at undgå en mini-segregering af boligområdet samt sikre og skabe en forudsigelighed i velfærd, herunder at kvaliteten af velfærd er den samme i boligområdet som i resten af kommunen.

Endelig er der *løftesporet*, der har fokus på at løfte de beboere i de hårde ghettoer, der måske stadig står uden for uddannelse, beskæftigelse, har problemer med kriminalitet mv. Herunder at sikre en social sammenhængskraft på tværs i boligområderne, dvs. bygge bro mellem de forskellige beboergrupper i området således, at der ikke sker nye segregeringer.

Som en del af ”Initiativer på boligområdet, der modvirker parallelsamfund” er der indgået en række delaftaler, der lægger op til en styrket politiindsats med skærpede strafzoner og med, at beboerne med domme for kriminalitet skal ud af ghettoerne på justitsområdet. Der er også lagt op til obligatoriske læringstilbud og bedre fordeling af børn i dagtilbud på dagtilbudsområdet, til

målrettede sprogprøver i skolen, sanktioner af dårligt præsterende folkeskoler, styrkelse af forældreansvar, skærpet straf for brud på den særligt udvidede underretningspligt for fagprofessionelle, der arbejder med børn, og bedre fordeling af elever på gymnasier på undervisningsområdet, samt kriminalisering af genopdragelsesrejser, indsats over for vold i hjemmet og tidlig opsporing af udsatte børn. Disse delaftaler har til formål at øge kvaliteten af dagtilbud og skoler i de såkaldte ghettoer, og således må disse delaftaler formodes at bidrage til at løfte de eksisterende beboere, samt bidrage til at tiltrække og fastholde nye beboere i boligområderne.

Kommer Parallelsamfundsaftalen til at have betydning for social ulighed og segregering på boligmarkedet?

Det helt overordnede spørgsmål mange formentlig gerne vil have et svar på i 2030 er: ”Virkede Parallelsamfundsaftalen så efter hensigten? Lykkes det at fjerne forekomsten af ghettoer og at skabe mere blandede by- og boligområder? Lykkes det at ændre på den sociale ulighed?”

Indtil vi kender svaret, kan vi kun spekulere og vurdere på baggrund af den viden, der aktuelt foreligger. I den forstand kan man med en vis rimelighed sammenligne Parallelsamfundsaftalen med et socialt eksperiment. Forventningen er, at ved at sprede socialt udsatte beboere, så de ikke bor sammen med andre socialt udsatte, men i stedet mere blandet sammen med beboere, som ikke er socialt udsatte, så kommer de socialt udsatte til at klare sig bedre. Forventningen er, at de udsatte beboere, der kommer til at bo i ikke-udsatte områder, vil klare sig bedre fx i forhold til uddannelse, beskæftigelse og indkomst, og de udsatte beboere, der lige nu bor i de såkaldte hårde ghettoer, vil også komme til at klare sig bedre, fordi der flytter beboere ind, der er klarer sig bedre, fx er i/har uddannelse og er i beskæftigelse.

Denne forventning hviler på, at der er såkaldte negative områdeeffekter forbundet med, at der bor mange mennesker sammen, som klarer sig dårligere end gennemsnittet i forhold til fx uddannelse, beskæftigelse og indkomst, samt at der er positive områdeeffekter ved at blande beboere med forskellige socioøkonomiske og etniske baggrunde. Som argumenteret for ovenfor er det en vanskelig forventning, fordi den empiriske evidens er begrænset i omfang og generaliserbarhed.

Svaret på spørgsmålet om Parallelsamfundsaftalen kommer til at påvirke den sociale ulighed hviler således på, at en mere blandet beboersammensætning vil erstatte negative områdeeffekter med positive områdeeffekter for grupper i samfundet, der klarer sig dårligst. Svaret hviler også på, at delaftalerne, der er på dagtilbuds- og skoleområdet, er i stand til at løfte kvaliteten i den kommunale kernevelværd og derigennem give beboerne bedre livschancer. Med den eksisterende viden ved vi ikke, om delaftalerne i tilstrækkelig grad kan påvirke de mekanismer, der skaber social udsathed for de beboere, der ufrivilligt ikke deltager i disse arenaer.

Svaret på spørgsmålet om, hvorvidt Parallelsamfunds aftalen kommer til at påvirke den bolig mæssige segregering er, at det må vi forvente, den gør. Vi må forvente, at den bolig mæssige segregering bliver mindre fra nu af og som minimum indtil en periode efter 2030 afledt af de institutionelle påvirkninger i form af reduktion af familieboliger og udlejningsregulering af bosætningsmønstre i den nederste del af boligmarkedet. Vi vil forventeligt se, at der kommer et øget indkomstmix i de såkaldte hårde ghettoer. Det kan også støttes op af de erfaringer, der er i Sverige med, at boliger (der svarer til vores almene boliger) bliver brugt som et redskab til at få eksempelvis middelklassen ind at bo i udsatte boligområder, og at det derigennem lykkes at skabe et øget indkomstmix i boligområder (Andersson og Magnusson Turner 2014). Svenske erfaringer peger på, at en blanding af husstande med lav indtægt og mellemindkomst har positive påvirkninger i form af, at der mindskes negative sociale interaktioner, negative rollemodeller, stigmatisering af områder, og at det lykkes at skabe flere positive rolle modeller og en større grad af kollektiv handlekraft (Galster, Andersson & Musterd, 2014, Musterd, Galster & Andersson, 2012). Disse erfaringer kan, hvis de kan opnås i en dansk sammenhæng, måske være skridt i retning af at løse nogle af de problemer, der findes med sammenhængskraft, tryghed og kollektiv handlekraft.

Der er også dog forhold, der taler imod, at Parallelsamfunds aftalen vil reducere den bolig mæssige segregering. Det handler om den forskning, der viser, at individer vælger bolig ud fra, at de kommer til at bo sammen med nogle, de ligner, og om den forskning, der viser den såkaldte vandsengseffekt: at udsatte borgere, der fraflytter et udsat boligområde, på ny koncentrerer sig i boligområder, som ligner det, de kommer fra (Jepsen og Skovgaard Nielsen, 2018). Der ligger således nogle potentielle barrierer i forhold til hensigten om at tiltrække og fastholde andre beboere end de, der allerede bor i de udsatte boligområder. Måske vil disse barrierer være forskellige afhængig af, om der er tale om et boligområde, der er en del af et presset boligmarked, eller om det er et boligområde, der ikke er en del af et presset boligmarked. På et presset boligmarked vil det sandsynligvis være nemmere at tiltrække andre typer af beboere.

Så, kommer Parallelsamfunds aftalen til at have betydning for social ulighed og segregering på boligmarkedet? Mit bud med den foreliggende viden er nej og ja. Men det må vi se på, som tiden går, og vi kan kun med tiden blive klogere på virkningerne af det store sociale eksperiment i dansk boligpolitik, som Parallelsamfunds aftalen er.

Referencer

- Almenboligloven. Lokaliseret 20200306. <https://www.rets-information.dk/Forms/R0710.aspx?id=206725>.
- Anderson, R. (2014): *Reflection on Segregation and Integration: A Swedish Perspective*. Lokaliseret 20200306 <https://furmancenter.org/research/iri/essay/reflection-on-segregation-and-integration-a-swedish-perspective>.
- Bourdieu, P., A. Accardo & P.P. Ferguson (1999). *The weight of the world : Social suffering in contemporary society*. Stanford University Press, Stanford, CA.
- Caspersen, S. (2018). *Siden 2010 er indkomsten stagneret for de 40 pct. fattigste*. Arbejdernes Erhvervsråd.
- Christensen, G. et. al. (2018a): *Børn og unges uddannelseschancer – de boligsociale indsatsers bidrag*. Evaluering af Landsbyggefondens boligsociale indsatser finansieret af 2011-14 midlerne. København: VIVE.
- Christensen, G. et. al. (2018b): *En vej til arbejdsmarkedet med de boligsociale indsatser*. Evaluering af Landsbyggefondens boligsociale indsatser finansieret af 2011-14 midlerne. København: VIVE.
- Christensen, G. et. al. (2018c): *Boligsociale indsatser til småbørnsfamilier i udsatte boligområder*. Evaluering af Landsbyggefondens boligsociale indsatser finansieret af 2011-14 midlerne. København: VIVE.
- Christensen, G. et. al. (2019a): *Boligsociale indsatser bidrag til at forebygge kriminalitet i udsatte boligområder*. Evaluering af Landsbyggefondens boligsociale indsatser finansieret af 2011-14 midlerne. København: VIVE
- Christensen, G. et. al. (2019b): *Tryghed og trivsel i de udsatte boligområder*. Undersøgelse af den aktuelle trygheds- og trivselssituation i de udsatte boligområder – en del af evalueringen af Landsbyggefondens boligsociale indsatser finansieret af 2015-18-midlerne. København: VIVE.
- Clark, W.A.V. et. Al. (2013): Spatial mobility and social outcomes. *Journal of Housing and the Built Environment* 29(4).
- Damm, A. P. (2014): Neighborhood quality and labor market outcomes. Evidence from quasi-random neighborhood assignment of immigrants. *Journal of Urban Economics*. (79).
- Damm, A. P. & C. Dustmann (2014): Does Growing Up in a High Crime Neighborhood Affect Youth Criminal Behavior? *The American Economic Review* (106) 4.
- Galster, George, Andersson, Roger and Musterd, Sako (2015): Are Males' Incomes Influenced by the Income Mix of their Male Neighbors? Explorations into Non-linear and Threshold Effects in Stockholm. *Housing Studies* (30).
- Hedman, L., van Ham, M., Manley, D. (2011): Neighbourhood choice and neighbourhood reproduction. *Environment and planning, A*, Pion. 43(6).
- Jakobsen, V. (2020): *Udsatte boligområder i Danmark 1985-2015*. København: VIVE.
- Jensen, L., (2006): Danmark – lokal boende demokrati och nationell korporatism, i Bengtson, Bo (ed). *Varför så olika? Nordisk Bostadspolitik i jämförande historisk*. Malmö Égalité.
- Jepsen, M. B & R. Skovgaard Nielsen (2018): *Ufrivillig fraflytning fra udsatte boligområder*. SBI 2018:10.
- Juhl, J. S. (2017). *Flere fattige og udsigt til stor stigning*. Arbejdernes Erhvervsråd.
- McKinnish T. et al. (2010). Who gentrifies low-income neighbourhoods? *Journal of Urban Economics* 67.
- Musterd, S., G. Galster & R. Andersson (2012): Temporal Dimensions and the Measurement of Neighbourhood Effects. *Environment and Planning A*. (44)3.
- Musterd, S. et al. (2016): Adaptive behaviour in urban space: Residential mobility in response to social distance. *Urban Studies* 53 (2).
- Musterd, S. (2019): *Keynote presentation presentation*. ENHR Conference. Athens 2019.
- Programbestyrelsen (2008): *Fra udsat boligområde til hel bydel*. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, København.
- Regeringen (2018): *Et Danmark uden parallelsamfund – Ingen ghettos i 2030*. Lokaliseret 20200306. http://www.stm.dk/multimedia/2018__t_Danmark_uden_parallelsamfund.pdf.
- Rotger, G. & G. Galster (2018): Neighbourhood peer effects on youth crime: Natural experimental evidence. *Working Paper*.
- Teernstra, A. (2014): Neighbourhood change, mobility and incumbent processes: Exploring income patterns of in-migrants, out-migrants and non-migrants of neighbourhood. *Urban Studies* 51(5).
- TRM (2018): Ny ghettoliste. Lokaliseret 20200306. <https://www.trm.dk/nyheder/2018/ny-ghettoliste/>.
- Wacquant, L. (1997): Three Pernicious Premises in the Study of the American Ghetto. *International Journal of Urban and Regional Research* (21)
- Wacquant, L. (2004): *WHAT IS A GHETTO? CONSTRUCTING A SOCIOLOGICAL CONCEPT*.
- Wacquant, L. (2007): *Urban Outcasts: A Comparative Sociology of Advanced Marginality*. Polity.
- ØIM. (2018): *Parallelsamfund i Danmark*. lokaliseret 20200306. <https://www.regeringen.dk/media/4836/analyse-om-parallelsamfund-090218-final.pdf>.